

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

**МАТЕРІАЛИ V ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ,
АСПРАНТІВ, ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 20-21 квітня 2017 року)

**Суми
2017**

ПОЛІТИЧНА УЧАСТЬ ЖІНОК: РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Петренко Н.

Політична участь є інституціонізованим механізмом впливу громадян на функціонування політичної системи, формування політичних інститутів та процес вироблення політичних рішень, за допомогою якого реалізуються артикульовані суспільно-політичні інтереси. Вона забезпечує реалізацію політичною системою основної функції – виявлення, формування і вираження інтересів громадян, є одним із критеріїв визначення якісної специфіки політичної системи, характеризує наслідки взаємодії політичних інститутів, соціально-економічних інтересів та сил, національних традицій та типу політичної культури.

Дослідження політичної участі жінок проводилося Центром соціально-гуманітарних аспектів регіональних досліджень Сумського державного університету в період з 10.08.2016 по 20.09.2016 рр. серед дорослого населення України (громадяни у віці від 18 років і старше (як чоловіки так і жінки)).

Форма дослідження – опитування за допомогою напівзакритої анкети. Опитуванням було охоплено 4-ри кластери:

- 1) Полтавська, Сумська області;
- 2) Миколаївська, Одеська області;
- 3) Волинська, Житомирська області;
- 4) Тернопільська, Хмельницька області.

Всього в ході дослідження було опитано 4000 респондентів. В кожній області охоплено не менше ніж по три населених пункти – місто обласного значення, місто районного значення та село.

Відповіді респондентів на питання анкети **«Чи вважаєте Ви, що ширша присутність жінок у політиці – це ознака демократичного розвитку країни?»** дозволяє зробити висновок про досить високий рівень підтримки такої присутності.

Так, 57,36% респондентів зазначають, що присутність жінок у політиці – це ознака демократичного розвитку країни, а 28,85% - не бачать також залежності. Ще 13,79% опитаних не змогли сформулювати власну позицію, зазначивши варіант «Важко відповісти». Найчастіше тезу про те, що ширша присутність жінок у політиці є ознакою демократичного розвитку країни, підтримують респонденти Волинської та Житомирської областей (69,69%). Натомість

респонденти у Сумській та Полтавській областях частіше за інших не погоджуються з цим (34,46%).

Можемо простежити чітку залежність – відсотки тих, хто вважає, що ширша присутність жінок у політиці – це ознака демократичного розвитку країни, зростають зі зростанням віку респондентів. Найнижчі показники демонструють наймолодші респонденти – 48,41%.

Аналіз відповідей респондентів на питання «**Чи є достатнім, на Вашу думку, рівень участі жінок в українській політиці на національному рівні (Верховна Рада, Уряд)?**» свідчить скоріше про невдоволення респондентів наявним рівнем. Так, більше половини опитаних респондентів (55,38%) вважають недостатнім рівень участі жінок в українській політиці на національному рівні (Верховна Рада, Уряд). Достатнім політичним представництвом жінок вважають лише 31,15% респондентів.

При цьому чим вище рівень освіти респондентів, тим критичніше вони оцінюють рівень участі жінок в українській політиці на національному рівні. І рівень невизначеності у групі з найвищим рівнем освіти є найнижчим.

Дослідження показує дещо інші показники стосовно представленості жінок у політиці на місцевому рівні. Так, відповідаючи на питання «**Чи є достатнім, на Вашу думку, рівень участі жінок у політиці на місцевому рівні (область, місто, сільська громада)**», лише 47,94% опитаних вважають рівень участі жінок у політиці на місцевому рівні (область, місто, сільська громада) недостатнім, і 34,32% - достатнім. При цьому маємо і дещо вищий показник невизначеності – 17,74%. Заслуговує на увагу суттєве переважання саме жінок серед тих респондентів, які вважають рівень участі жінок у політиці на місцевому рівні (область, місто, сільська громада) недостатнім (54,17% жінок проти 40,46% чоловіків).

Досить показовими можна вважати результати відповідей респондентів на питання «**Чим, на вашу думку, зумовлена низька представленість жінок у політиці?**». Серед основних причин низької представленості жінок у політиці респонденти частіше називають: стереотипні погляди громад на роль жінки у суспільстві (46,84%); небажання самих жінок займатися політикою (34,07%); відсутність підтримки та ресурсів (27,33%). Дещо рідше в якості причин респонденти зазначали несучасне законодавство (22,38%), а також уявлення про те, що політика – це не жіноча справа (17,74%).

Зазначимо, що відповідаючи на це питання, респонденти могли зазначити декілька варіантів, тому загальний показник перевищує 100%. Заслужують на увагу оцінки респондентів з вищим рівнем освіти – вони частіше за інших вважають причиною низької представленості жінок у політиці відсутність підтримки та ресурсів, а також небажання самих жінок займатись політикою.

Як бачимо, оцінки чоловіків та жінок збігаються лише в одній позиції – визнанні несучасного законодавства. По решті ж позицій оцінки опитаних чоловіків та жінок розходяться. І це розходження є досить показовим. Так, чоловіки частіше вбачають причину низької представленості жінок у політиці небажання самих жінок займатись політикою (36,72%) та впевненість у тому, що політика – це не жіноча справа (23,36%).

А от жінки значно частіше вказують в якості причини відсутність підтримки та ресурсів (32,37% проти 21,28% чоловіків), а також стереотипні погляди громад на роль жінки у суспільстві (50,69%). Можна допустити, що саме ці причини і стримують жінок від більш активної участі у політиці.

Досить показовими можна вважати відповіді респондентів на питання анкети ***Що, на Вашу думку, необхідно зробити для того, щоб у політичному житті регіону брало участь більше жінок?*** Серед необхідних кроків для того, щоб у політичному житті регіону брало участь більше жінок, опитувані найчастіше називають: формувати серед населення позитивний політичний імідж жінки-політика (44,46%); заохочувати партії включати кваліфікованих жінок до своїх списків (41,24%); впроваджувати відповідні законодавчі акти щодо політичної участі жінок (30,27%); підбирати і висувати громадських активісток та експерток із середовища жіночих громадських організацій (24,84%). Дещо рідше серед можливих кроків називають: економічно посилювати жінок через програми сприяння жіночому бізнесу (20,99%); створювати самостійні жіночі партійні платформи (18,97%); соціально посилювати жінок через популяризацію ідей партнерських родин та виховання взаємоповаги та взаємодтримки в родині (16,47%).

Варто також зазначити і певну непослідовність респондентів. Адже у попередньому питанні стосовно стримуючих чинників несучасне законодавство не було серед визначальних. До того ж відсутність підтримки та ресурсів визначалась одним із вагомих стримуючих чинників, а в якості кроку для активізації участі жінок

економічне їх посилення жінок через програми сприяння жіночому бізнесу розглядається не так вже й часто.

Варте уваги переважання жінок серед тих респондентів, хто вважає доцільним кроком формування серед населення позитивного політичного іміджу жінки-політика, заохочення партій включати кваліфікованих жінок до своїх списків, впровадження відповідних законодавчих актів щодо політичної участі жінок. Чоловіки ж несуттєво переважають серед тих респондентів, які вважають доцільним підбирати і висувати громадських активісток та експерток із середовища жіночих громадських організацій та створювати самостійні жіночі партійні платформи.

Науковий керівник – канд. політ.наук, доцент Костенко А. М.

ДОТРИМАННЯ ПРАВА ДИТИНИ НА СІМЕЙНІ ФОРМИ ВИХОВАННЯ: ВПРОВАДЖЕННЯ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Мірошниченко М.

Реформування державної системи захисту прав дітей, основними напрямками якої є розвиток сімейних форм виховання дітей - розвиток послуг на рівні громад, щоб попередити потрапляння дітей в інституції і забезпечити їх можливістю рости і розвиватися в сімейному оточенні. Розвиток таких послуг базується на найкращих міжнародних стандартах та політиках у цій галузі, з розумінням того, що жодна дитина не повинна потрапляти в інтернат з причин бідності, обмежених можливостей або походження з етнічної меншини.

Експертами та правозахисниками відзначається, що вихованці українських інтернатів часто відчують небезпеку, покинутість, самотність та стрес, що суттєво впливає на їх поведінку, збільшує ризик стати у майбутньому правопорушниками, безробітними або безпритульними. Рівень смертності в інституціях надзвичайно високий – кожні 3 дні в одному з 751 закладів помирає дитина.

В Україні одна з найбільших серед європейських країн кількість дітей (до кількості дитячого населення), які знаходяться в інституціях – 1,5%. Тоді як у багатьох країнах Європи успішно проведена деінституалізація (ДІ): вихованці інтернатних закладів отримали сім'ї, дітей забезпечено послугами на рівні громад і вбережено від потрапляння в інтернати.